

THEORETISCH KADER

ontwikkelingsplanologie en verevening

Marcel Pleijte

Opdracht/probleemstelling

- Doel: Theoretisch kader ontwikkelen voor ontwikkelingsplanologie en vereveningsvraagstukken

- Centrale Vraag:

Is ontwikkelingsplanologie een passend planningsconcept/sturingsmodel voor de wisselwerking tussen ruimtelijke en maatschappelijke opgaven van Nederland?

Werkt het sturingsmodel achter ontwikkelingsplanologie zoals het bedacht is of wordt hier in de praktijk anders invulling aan gegeven?

Hoe zijn de structuren en procedures bij ontwikkelingsplanologie bedoeld qua openheid en geslotenheid en hoe werkt het in de praktijk?

Aanpak

- Literatuurstudie
- Gesprekken met wetenschappers (bi-lateraal en congres)

Aanpak

Bij het ontwikkelen van een theoretisch kader voor ontwikkelingsplanologie is met 5 verschillende schaalniveaus binnen de netwerkbenadering gewerkt:

- macro-niveau: wereld: netwerksamenleving
- macro-niveau: land: beleidstheorie achter ontwikkelingsplanologie
- meso-niveau: regio: processen van in- en uitsluiting bij een regionaal netwerk
- meso-niveau: regio: onderhandelen binnen een regionaal netwerk
- micro-niveau: regio: betekenisverlening

Die schaalniveaus zijn afzonderlijk theoretisch uitgewerkt, maar hebben ook relaties tot elkaar, waarbij twee richtingen zijn aan te houden:

- de invloed van de netwerksamenleving (het macro-niveau als vertrekpunt);
- de invloed van het individu (het micro-niveau als vertrekpunt).

Inhoudelijk resultaat

Het eerste niveau: network society

- Globalisering, liberalisering en individualisme
- Veranderde condities in de maatschappij
- Mensen organiseren zich zelf
- Problemen met toelatingsplanologie
- Overheden maken niet de plannen, maar bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers
- Een verschuiving van een pro-actieve overheid naar een reactieve overheid
- Een verschuiving van een re-actieve samenleving naar een pro-actieve samenleving
- *Taak overheden: integriteit en stabiliteit van kwetsbare netwerksamenleving garanderen*

Inhoudelijk resultaat

Het tweede niveau: beleidstheorie

- Spanning: hoe is ontwikkelingsplanologie bedacht door overheden en politici en
- Hoe het is geïnterpreteerd door de marktpartijen, maatschappelijke organisaties en burgers
- Politici en overheden: sterk geloof in nieuwe maakbaarheid: maakbaarheid van de markt en van procesarchitectuur: verevenen, rood voor groen etc;
- Verschillen zijn verklaarbaar vanuit de bijbehorende domeinen: overheid, markt en civil society

Taak overheden: domeinen van overheid, markt en civil society zo goed mogelijk laten functioneren

Inhoudelijk resultaat

Het derde niveau: in- en uitsluiting

- Verschuiving van rijksoverheid naar andere overheden (Europa, provincies en gemeenten)
- Verschuiving naar enkele marktpartijen
- Gesloten netwerken

Taak overheden: versterken van de rechten van burgers door machtige instituties voor burgers te ontsluiten.G

Inhoudelijk resultaat

Het vierde niveau: onderhandelingen

- Borgende overheid en een onderhandelende overheid
- Open en democratisch proces versus gesloten en verborgen proces
- Opschaling tot regionale planning: verevenen versus draagvlak probleem
- Geld is drijfveer achter de RO en niet ruimtelijke kwaliteit

Taak overheden: borgen via onderhandelen, waarbij het publieke belang maatgevend blijft

Inhoudelijk resultaat

Het vijfde niveau: individu

- Aanbodsgerichte ontwikkelingsplanologie
- Nog weinig ruimte voor individuele inbreng

*Taak overheden: ruimte bieden voor individuele
maakbaarheid: zelfontplooiing*

Vervolg in BO/KB/Markt

- KB-kennis is toegepast in 2 projecten uit de Kennissprong Ruimte (waarvan de rapporten nog opgeleverd moeten worden):
 - M. Pleijte, Liberalisering van de ruimtelijke ordening.
 - M. Pleijte, Even verevenen. Verhalen op verhalen.
- Er zijn geen projecten waar nu de KB-kennis wordt doorontwikkeld. Eerst in 2007 de beloofde producten opleveren.
- Markt: ontwikkelingsplanologie, gebiedsontwikkeling, grondbeleid

Afsluiting: vragen en discussie

© Wageningen UR

